

Artykuł pochodzi z archiwalnych zasobów firmy EKO-KONSULT sp. z o.o. 80-557 Gdańsk,
ul. Narwicka 6.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Korzystanie za zgodą firmy EKO-KONSULT biuro@ekokonsult.pl

Kwartalnik „Problemy Ocen Środowiskowych” wydawany cyklicznie w latach 1998 – 2012, przez EKO-KONSULT był jedynym wydawnictwem w Polsce, poświęconym wyłącznie ocenom środowiskowym planowanych inwestycji oraz strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko. Dla praktyków OOS, ale również dla osób początkujących może nadal stanowić wartościowe źródło wiedzy np. w zakresie prezentowanych case study i przeglądu stosowanych metodyk - w tym kontekście znaczna część artykułów zachowuje sporo aktualności.

Stanisław Garlicki, Ryszard Zakrzewski

Funkcjonowanie Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko przy Ministrze Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa

Podstawy prawne i zakres działania

Komisja ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko jest organem doradczym Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Podstawą prawną jej utworzenia było zarządzenie nr 22 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 grudnia 1989r. (zmienione później zarządzeniami Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Nr 17 z dnia 5 lutego 1991r. i Nr 15 z dnia 26 lipca 1993r.) w sprawie powołania Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko. Wydanie takiego zarządzenia umożliwił §3 ust.6 statutu Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, który zezwalał Ministrowi na powołanie „innych” niż wymienione z nazwy organów opiniodawczo-doradczych. Obecnie odpowiednikiem tamtego przepisu jest §3 ust.6 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 maja 1997r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (Dz.U. Nr 47, poz.308, zm. 1998r. Nr 53, poz.331).

Tryb działania Komisji określa Regulamin Organizacyjny Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko zatwierdzony przez Ministra.

Do zadań Komisji określonych we wspomnianym zarządzeniu nr 22 z dnia 29 grudnia 1989r. należało w szczególności:

1. Przygotowywanie opinii w sprawach:

- wniosków o uzgodnienie wskazań lokalizacyjnych inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i racjonalnej gospodarki zasobami naturalnymi lub mogących wywierać istotny wpływ na zasoby przyrodnicze, środowisko obszarów chronionych oraz na gospodarkę wodną;
- ocen oddziaływania na środowisko obiektów istniejących, mających istotny wpływ na środowisko i gospodarowanie zasobami naturalnymi, skierowanych przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa do rozpatrzenia przez Komisję;
- opracowań studialnych związanych z oddziaływaniem na środowisko obiektów istniejących oraz z wnioskami o uzgodnienie lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska;
- rozwiązań projektowych inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i mających istotny wpływ na gospodarowanie zasobami naturalnymi;
- innych opracowań dotyczących inwestycji mających istotny wpływ na środowisko i gospodarowanie zasobami naturalnymi.

2. Publikowanie informacji i materiałów upowszechniających metodykę ocen oddziaływania inwestycji na środowisko.
3. Inspirowanie szkolenia specjalistów w zakresie wykonywania ocen oddziaływania na środowisko.

Skład osobowy liczącej 75 członków Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko ustalany jest raz na cztery lata, decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Komisja działa od 1990 roku, a więc minęły już dwie kadencje jej funkcjonowania.

Przedmiotem prac Komisji w ostatniej kadencji, która upłynęła pod koniec 1998 roku, było:

- Przygotowywanie stanowisk i opinii w sprawach, objętych procedurą uzgadniania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.
- Przygotowywanie stanowisk w sprawie uzgadniania wskazań lokalizacyjnych autostrad płatnych lub ich odcinków, co wynikało z procedury określonej w ustawie z dnia 27 października 1994r. o autostradach płatnych.
- Opracowywanie opinii dotyczących wpływu na środowisko innych inwestycji, co do których resort ochrony środowiska miał zająć stanowisko.

Komisja ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko formułowała stanowiska i opinie dotyczące wniosków o uzgodnienie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska na podstawie analizy ocen oddziaływania na środowisko, w aspekcie ich zgodności z rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 13 maja 1995r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz ocen oddziaływania na środowisko, a także w oparciu o koreferaty do rozpatrywanych ocen. Prace Komisji prowadzone były w zespołach roboczych powoływanych do rozpatrzenia konkretnych inwestycji.

Od 1 sierpnia 1998r. oceny oddziaływania na środowisko analizowane były pod kątem ich zgodności z wymogami nowego rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998r. w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji.

Przygotowywanie stanowisk dotyczących wskazań lokalizacyjnych autostrad płatnych dokonywane jest przez wydzielony spośród członków Komisji stały, 16-to osobowy Zespół Zadaniowy ds. Autostrad, często z udziałem innych członków Komisji. Podstawą sformułowania stanowisk są analizy ocen oddziaływania na środowisko pod względem ich zgodności z rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5 czerwca 1995r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania autostrady na środowisko, grunty rolne i leśne oraz na dobra kultury objęte ochroną, a także uwagi koreferentów.

Przygotowane przez Komisję ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko stanowiska były podstawą postanowień uzgadniających warunki zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz wskazań lokalizacyjnych autostrad płatnych.

Działanie Komisji w latach 1994-1998

W ciągu ostatniej, czteroletniej kadencji Komisja ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko na 62. posiedzeniach rozpatrzyła oceny oddziaływania na środowisko będące załącznikami do wniosków o uzgodnienie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu lub wskazań lokalizacyjnych dla 34. inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz 16. odcinków autostrad i 1. drogi ekspresowej. Przygotowane stanowiska dotyczyły następujących grup inwestycji:

- autostrad i dróg ekspresowych;
- elektrowni i elektrociepłowni;
- instalacji odsiarczania spalin;
- oczyszczalni ścieków;
- rafinerii;
- zakładów termicznej utylizacji odpadów przemysłowych, medycznych i komunalnych;
- składowisk odpadów przemysłowych i mogilników;
- rozbudowy elektrowni atomowej Mohovce (Słowacja);
- anten nadawczych;
- linii przesyłowych wysokiego napięcia;
- cementowni;
- zakładów chemicznych;
- zakładów odsalania wód kopalnianych.

W trzech rozpatrywanych sprawach Komisja zajęła negatywne stanowisko. Dotyczyło to następujących inwestycji:

- rozbudowy elektrowni atomowej Mohovce;
- budowy cementowni „Raciborowice Dolne”;
- wytwórni polistyrenu w Porcie Gdańskim.

Część inwestycji rozpatrywanych było na kilku posiedzeniach Komisji, która kierowała przedłożoną wcześniej ocenę oddziaływania na środowisko do poprawienia i wykonania aneksu. Dotyczyło to:

- autostrady A-3, która rozpatrywana była na czterech spotkaniach Komisji;
- autostrady A-4 obwodnicy Wrocławia, rozpatrywanej na dwóch posiedzeniach Komisji;
- autostrady A-4 na odcinku Zgorzelec-Wrocław;
- autostrady A-12 na odcinku Olszyna-Krzyżowa;
- drogi ekspresowej Elbląg-Grzechotki (granica państwa);
- oczyszczalni ścieków w Warszawie;
- instalacji odsiarczania spalin z zakładowej elektrociepłowni Huty Miedzi Głogów;
- elektrociepłowni „Pruszków II”;
- elektrowni „Bełchatów II”.

Nietypową, pozaproceduralną i bardzo trudną sprawą było rozpatrywanie przez Komisję na dwóch posiedzeniach plenarnych oraz spotkaniu rozszerzonego prezydium, dwóch niezależnych ocen oddziaływania na środowisko dla realizacji III etapu budowy Trasy Kwiatkowskiego w Gdyni, która ma połączyć portową bazę kontenerową z Obwodnicą Trójmiejską. Przyjęte przez Komisję stanowisko było podstawą podjęcia przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa decyzji o wyrażeniu zgody na przekwalifikowanie 10,25 ha terenów lasów państwowych położonych w obrębie Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, w planie zagospodarowania przestrzennego pod budowę wspomnianej trasy. Podejmując takie stanowisko Komisja brała pod uwagę wszystkie możliwe warianty lokalizacyjne i ich wpływ na środowisko przyrodnicze oraz zdrowie człowieka. Zaakceptowanie przebiegu drogi przez park krajobrazowy (pod warunkiem zastosowania wszystkich możliwych zabezpieczeń minimalizujących negatywny jej wpływ na przyrodę) na odcinku nieco ponad 3 km, uzasadnione było odciążeniem śródmiejskich osiedli mieszkaniowych w Gdyni od nadmiernego ruchu ciężkich pojazdów samochodowych, a tym samym zmniejszenia zanieczyszczeń i poprawienia warunków aerosanitarnych miasta.

Ten nieco szerzej opisany przykład wskazuje na to, z jakimi problemami spotyka się praca Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko.

Na spotkania Komisji zapraszani byli zarówno wykonawcy ocen jak i inwestorzy, przedstawiciele władz lokalnych oraz w coraz większym stopniu przedstawiciele ekologicznych organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych.

Niezależnie od rozpatrywania spraw, związanych z uzgadnianiem lokalizacji nowych inwestycji, Komisja spotkała się na dwóch posiedzeniach plenarnych poświęconych programowi budowy autostrad w Polsce oraz na kilku posiedzeniach roboczych, na których dyskutowane były projekty nowych aktów prawnych dotyczących prognoz i ocen oddziaływania na środowisko oraz biegłych z listy Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

Należy również zaznaczyć, że Komisja wspólnie z Instytutem Systemów Inżynierii Środowiska Politechniki Warszawskiej trzykrotnie zorganizowała szkolenia na temat: „Metody i narzędzia ocen oddziaływania na środowisko”.

Po czteroletnim okresie prac związanych z rozpatrywaniem ocen oddziaływania autostrad na środowisko sporządzonych na etapie wskazań lokalizacyjnych, zorganizowano 29 września 1998r., wspólnie z Agencją Budowy i Eksploatacji Autostrad, seminarium dyskusyjno-szkoleniowe pn. „Ocena oddziaływania na środowisko autostrad płatnych - doświadczenia i nowe zadania”. Wydrukowane materiały pokonferencyjne w postaci referatów, omówienia dyskusji i podsumowania rozesłano do uczestników seminarium i innych zainteresowanych osób i instytucji.

Przysłuchując się dyskusjom na posiedzeniach Komisji oraz analizując treść jej stanowisk można zauważyć wzrost wymagań w stosunku do rozpatrywanych ocen oddziaływania na środowisko, co z kolei powoduje poprawę ich jakości. Można to zaobserwować na przykładzie autostrad. Niemniej jednak i w przypadku tych inwestycji, w ocenach pojawiają się stałe mankamenty w postaci:

- braku lub niedostatecznie wyczerpująco opracowanego wariantu polegającego na niepodejmowaniu budowy autostrady tzw. wariantu „0” oraz wariantów lokalnych w postaci obwodnic miast, czy obejść obszarów o dużej wrażliwości na zanieczyszczenia;
- braku prognozy zmian stanu zdrowia ludzi narażonych na oddziaływanie autostrady.

W ciągu dziewięciu lat funkcjonowania Komisji, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa we współpracy z Biurem Projektowo-Doradczym EKO-

KONSULT wydało 24 numery Biuletynu Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko oraz 3 w języku angielskim. Biuletyny ukazywały się w nakładzie 1000 egzemplarzy i prawie w całości rozprowadzane były do stałych odbiorców. Zamieszczano w nich materiały metodyczne, interpretacje przepisów prawa, opinie nowych publikacji krajowych i zagranicznych z zakresu ochrony środowiska oraz karty informacyjne z rozpatrywanych inwestycji, a także inne informacje z prac Komisji.

Nowa kadencja Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko

Decyzją Nr 22 z dnia 22 października 1998r. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa ustalił skład osobowy Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko na następną kadencję. Komisja liczy obecnie 79 członków, w tym podobnie jak w poprzednich latach, utrzymany został stały 16. osobowy Zespół Zadaniowy ds. Autostrad. Niezmienione zostało również prezydium Komisji.

Doceniając rolę opinii społecznej w procedurze inwestycyjnej, Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa powołał w skład Komisji kilka osób z dużym doświadczeniem w rozwiązywaniu konfliktów pojawiających się na różnych etapach procesu decyzyjnego. Na posiedzeniach Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko często ścierają się różniące się poglądy inwestorów, władz samorządowych, wykonawców ocen, naukowców i społeczności lokalnych. Wczesna informacja i wyjaśnienie spornych kwestii związanych z lokalizacją danej inwestycji czy zastosowaną technologią na etapie uzgadniania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu lub uzgadniania wskazań lokalizacyjnych w przypadku autostrad, ułatwiają dalszą procedurę i zapobiegają powstawaniu sporów na etapie daleko zaawansowanych prac jakim jest projekt budowlany czy rozpoczęcie inwestycji.

Wspomniana wyżej niezwykle ważna problematyka udziału społeczeństwa w procedurze ocen oddziaływania na środowisko była zarówno tematem przewodnim trzydniowego ogólnopolskiego seminarium polsko-kanadyjskiego, które odbyło się w dniach 24-26 lutego br. w Ministerstwie Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, jak i pierwszego w bieżącej kadencji posiedzenia Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko, która rozpatrywała ocenę oddziaływania na środowisko śródmiejskiej zachodniej obwodnicy Wrocławia, co do której zastrzeżenia zgłosił Komitet Społeczny Osiedla Muchobór Mały.

Działanie Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko w nowej sytuacji prawnej jaka powstała po wprowadzenie reformy administracyjnej państwa będzie miało niewątpliwie

inny charakter. Prace Komisji będą skupiały się na analizowaniu ocen oddziaływania na środowisko inwestycji o znaczeniu strategicznym dla regionu czy kraju, opiniowaniu oddziaływania na środowisko inwestycji nietypowych, o nowatorskich i niesprawdzonych w Polsce technologiach oraz inwestycji, w stosunku do których prowadzona jest procedura odwoławcza.

Należy jednak nadmienić, że w dalszym ciągu będzie kontynuował prace Zespół Zadaniowy ds. Autostrad, przed którym stoją bardzo trudne zadania jakimi są: przygotowanie stanowisk dotyczących przeprowadzenia autostrady A-1 przez województwo śląskie i autostrady A-2 przez rejon aglomeracji warszawskiej.

Dr inż. Stanisław Garlicki,
Mgr inż. Ryszard Zakrzewski,
Ministerstwo OŚZNiL